

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din,
mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO IX.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, 6. maja 1926.

Telefon št. 552.

STEV. 53.

Ivan Mohorič:

Reorganizacija prometne službe in naši narodno-gospodarski interesi.

(Konec.)

Na podlagi teh argumentov, podanih v ekspoziciji, je skupščina sprejela v finančnem zakonu pod čl. 133 sledeče pooblastilo za ministra saobračaja:

»Ovlaščuje se minister saobračaja, da na osnovi čl. 94, st. II. Ustava izradi uredbo o organizaciji Ministrstva Saobračaja i saobračajne službe i da je uvede u život. Ovom uredbo mogu se pojedine Direkcije, Odelenja i Odseci spajati odnosno ukidati, a tako isto mogu se prema potrebi i nove jedinice ustanoviti.«

Verjetno je, da se bo minister saobračaja tega pooblastila poslužil ter skušal reorganizacijo v zmislu objavljenega programa za vsako ceno izvesti. Da je namera resna, je razvidno iz tega, da se je že na zadnji konferenci železniških ravnateljev o tem konkretno razpravljalo. V kolikor sem mogel dobiti pri nadaljnjem zasledovanju tega vprašanja informacij, bi se dala reorganizacija izvesti na sledeči način:

Sedaj imajo oblastne železniške direkcije 8 oddelkov in sicer administrativno-pravni oddelke, računski in finančni oddelke, ekonomski oddelke, oddelke za kontrolo dohodkov, prometni oddelke, gradbeni oddelke, strojni oddelke in komercialni oddelke. Število teh oddelkov bi se pri bodoči reorganizaciji na obratne inspektorate reduciralo na 5 in sicer na ta način, da bi se komercialne agende in kontrola dohodkov, nadalje deloma računske agende poleg enega dela ekonomskih agend v bodoče centralizirale v Beogradu. Centralizirala bi se vsa tarifna služba, obračunska služba in kontrola dohodkov, statistična služba, povračilo vozarine in reklamacijska služba. Ostal bi en del računskega oddelka, kateremu bi se pridral ekonomski odsek za one vrste dobav, ki so po novi naredbi tudi v bodoče še rezervirane obratnim inspektoratom. V koliko se namerava centralizacija izvesti glede administrativno-pravnega oddelka, dosedaj ni znano.

Tiskanje vozniških kart bi se na primer lahko centraliziralo v Ljubljani, ki je v tem oziru najmoderneje opremljena in urejena. Kontrola dohodkov se je dosedaj nahajala v Mariboru in bi torej njena premestitev zadela v prvi vrsti Maribor. Celotno bi se na ta način moralo iz vseh direkcij prestaviti v Beograd 500 do 700 uradnikov, od česar odpade največji del na ljubljansko direkcijo, ki bi morala po tem načrtu oddati 260 do 300 ljudi.

Zaenkrat ovira rešitev tega vprašanja najbolj stavbena in stanovanjska kriza v Beogradu, ker bi bilo treba za izvedbo premestitve teh uradnikov in njih rodbin preskrbeti po ceni režijska stanovanja. Proti temu moramo omeniti, da je ministrstvo saobračaja že dosedaj mnogo gradilo na svojih parcelah na Topčiderskem griču ter tako omogočevalo koncentracijo uradništva baš iz teh oddelkov v Beogradu.

Koncentracija teh referatov na osrednjem mestu ima v administrativnem oziru za železniško upravo brezdvoma mnoge prednosti, prinese pa pod gotovimi pogoji tudi gospodarskim krogom lahko znatne koristi. Sedaj se rešuje komercialne zadeve v treh instancah in sicer pri direkcijah, pri ge-

neralni direkciji in pri ministrstvu saobračaja. Že ta sistem sam povzroča velike zakasnitve pri reševanju poslov. Danes so vse te agende že via facti prenešene na osrednja mesta, ne da bi se bila ta mesta dotirala s potrebnim osebjem, kakor je sedaj primer na komercialnem oddelku Generalne direkcije, ki ima letno ca 18.000 vlog, katere morajo meritorno reševati v celoti 4 uradniki. Tak prenos kompetence je dosedaj povzročal seveda ogromen zastoj pri reševanju poslov in to predvsem na škodo interesentov, kar je tudi do danes najbolj oviralo normalizacijo prometa.

Naši gospodarski krogi stojijo torej pri razmišljanju tega vprašanja pred alternativo, da volijo med delno izpremembo kompetenc direkcij v svrhu ekonomične koncentracije agend in odprave neekonomičnega odvojenega

dela za ceno, da se s tem doseže cenejša upravna stroška in s tem omogoči izdatnejše tarifne popuste, ali pa ostane pri sedanjem sistemu, kjer moramo pripomniti, da ljubljanska direkcija po svojem številu osebja absolutno in relativno daleko prekaša vse ostale direkcije, od katerih imajo nekatere večje železniško omrežje v upravi, kljub temu pa pri nekaterih panogah po informacijah interesentov posluje enako odnosno še z večjim zavlačevanjem kot ostale direkcije, a opustimo zato možnost izdatnejše pocenitve železniške eksploatacije. Sma-tram, da je o tem vprašanju treba otvoriti javno debato ter ga ne smemo prepustiti, da se rešuje le na internih direktorskih konferencah v ministrstvu saobračaja, če hočemo, da se ne reši preveč enostransko na škodo gospodarskih interesentov.

Za podaljšanje roka za obvezno nalaganje pupilarnega in javnega denarja pri državni hipotekarni banki.

V Sloveniji se ves denar sodnih varovancev steka v regulativne hranilnice kot edino zakonite pupilarne zavode, občinski in drugi javni denar pa v druge večje, zanesljive denarne zavode. Denarni zavodi, ki upravljajo ta denar, ga razposojajo po najnižji obrestni meri občinam, posestnikom itd., v obliki meničnega kredita ali kredita v tekočem računu, pa tudi gospodarskim krogom za potrebe njihovega obratovanja.

Po zakonu o državni hipotekarni banki bi se moralo navedeni denar nalagati izključno pri državni hipotekarni banki. Vendar pa dovoljuje zakon, da se sme prehodno pupilarni in javni denar nalagati še pet let po uveljavitvi zakona o državni hipotekarni banki, to je do 30. marca 1927, pri dosedanjih denarnih zavodih.

Razpolaganje s pupilarnim in javnim denarjem v obliki hipotekarnega posojila, meničnih in drugih kreditov je za naše gospodarstvo življenjskega pomena. Odtegnitev tega denarja interesentom v Sloveniji bi imela jak odjek v našem gospodarskem življenju,

ker bi izpodrezala na eni strani eksistenco marsikateri hranilnici v Sloveniji, od katere so nekatere navezane skoro izključno na ta denar, na drugi strani bi pa povzročila pomanjkanje gotovinskih sredstev, kar bi za marsikatero podjetje, ki je navezano na kredit, vzelo možnost dobiti za obratovanje potreben kredit.

Gospodarske razmere v Sloveniji ne dopuščajo, da bi se brez občutne škode odtegnil našemu gospodarstvu ta denar, ker je do upostavitve podružnice državne hipotekarne banke v Sloveniji skoro izključeno, da bi se s tem denarjem po potrebi moglo okoristiti naše gospodarstvo.

Ker ni pričakovati, da bi se naše gospodarske razmere tekom enega leta izboljšale, je na zadnji plenarni seji Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani zbornični svetnik g. Jos. Lenarčič stavljal samostojni predlog, da zbornica izvede potrebno akcijo, da se rok za obvezno nalaganje pupilarnega in javnega denarja podaljša za dobo nadaljnjih pet let. Zbornica je njegov predlog soglasno odobrila.

Kurz balkanskih valut od konca decembra do srede aprila.

Rumunija in Grška sta začeli z letošnjim letom sicer energično deflacijsko politiko, vendar se položaj v balkanskih državah s tem ni bistveno spremenil. Jugoslovanska in bolgarska valuta sta ostali skoraj stabilni, lej in drahma pa ne. Sledeča tabelica nam nazorno pokaže razmerje valut do zlatega franka:

	Jugoslavija	Bolgarija	Rumunija	Grška
31. XII. 1925	9.18	3.77	2.37	6.72
1. II. 1926	9.15	3.60	2.29	7.15
1. III. 1926	9.15	3.75	2.20	7.37
1. IV. 1926	9.14	3.75	2.14	6.82
15. IV. 1926	9.12	3.74	2.09	6.65

Rumunska vrednota je izgubila v treh mesecih in pol okoli 15% vrednosti napram zlatemu franku. Drahma je zelo kolebala; z deflacijsko politiko so jo spravili visoko gor, sedaj je pa nižja kot v začetku. V obeh teh dveh slučajih vidimo podoben stabilizacijskih poskusov v Belgiji in na Francoskem. Zanimivo je, da se ameriški kapital, ki sicer pri stabilizaciji valut prav rad pomaga, v Rumuniji in na Grškem ni javil. Stabilnost leva pripisujejo tudi okoliščinam, da je

bolgarski reparacijski dolg po številkah že definitivno urejen. V zadnjem času se sliši, da hoče najeti Bolgarija obnovitveno posojilo v znesku štirih milijonov funtov in da pogajanja z londonskimi bankami ugodno poteka; s tem bi se upanje na definitivno ureditev bolgarske valute izdatno dvignilo. Pri naši valuti vidimo, da je nekako dosegla stabilizacijski kurz.

ZA ZNIZANJE OBRESTNE MERE.

Upravni odbor Narodne banke je odposlal vsem denarnim zavodom v državi okrožnico, v kateri jih poziva, naj obrazložijo svoje stališče glede znižanja obrestne mere, ki je še vedno previsoka. Čim prejme upravni odbor odgovore od bank, pristopi k reševanju tega velevažnega gospodarskega vprašanja.

MEDNARODNA KONFERENCA LESNIH INDUSTRIJCEV.

Na Dunaju se bo vršila letos meseca avgusta mednarodna konferenca lesne industrije. Udeležili se je bodo tudi zastopniki iz naše kraljevine. Konferenca bo obravnavala težkoče in ovire, ki preprečujejo reden razvoj lesne industrije.

Mednarodni šumarski kongres v Rimu.

Ob sodelovanju italijanske vlade je Mednarodni zavod za poljedelstvo v Rimu organiziral veliki Mednarodni šumarski kongres, ki se je otvoril dne 29. aprila t. l. in naj traja do 6. maja t. l. Svečani otvoritvi kongresa v Teatro Quirino je prisostvoval italijanski kralj, dalje ministrski predsednik g. Benito Mussolini in pristojni resortni ministri. Velika dvorana je bila polna delegatov iz vseh držav in je v istini nudila pestro sliko. Kongres je otvoril minister za nacionalno ekonomijo g. prof. ing. G. Belluzzo. Nato je v programatičnem govoru predsednik komiteja za prireditve kongresa g. De Michelis pozdravil zastopnike tujih držav in korporacij ter ostale udeležence kongresa. Na kongresu je zastopanih 58 držav in kolonij, med temi 27 evropskih držav, 13 ameriških, 8 azijskih, 8 afriških in 2 avstralski državi. Nadalje je poslalo svoje delegate 208 šumarskih združenj ter lesno-industrijskih in trgovskih zvez. Vseh udeležencev kongresa je nad 1000, tedaj veliko več, nego se je pričakovalo, tako da je komite v resnih težkočah. Naša kraljevina je lepo zastopana. Vlada je na kongres odposlala uradno delegacijo, zastopane pa so tudi razne naše organizacije. Zvezo industrijev v Ljubljani zastopajo gg. ing. A. Rudež, dr. E. Rekar, Oskar Kessler in tajnik D. Goriup. Vseh udeležencev iz Jugoslavije je 59. Na prvi plenarni seji se je izvolilo predsedništvo kongresa in predsedništva odsekov, v katere se je kongres moral razdeliti z ozirom na ogromno gradivo — prijavljenih je blizu 250 referatov. Odseki so se z vneto lotili dela, vendar vpliva kvarno preobličja gradiva, ker se razpravlja z naglico na škodo stvarnosti. Preko sobote in nedelje 1. in 2. maja t. l. so si udeleženci kongresa ogledali Višji zavod za poljedelstvo in šumarstvo v Val-lombrosa pri Florenci. V torek 3. maja t. l. so se razprave nadaljevale in se kongres predvidoma zaključi v četrtek dne 6. maja t. l.

Esperanto v trgovini in industriji.

Od 14. do 17. maja 1925 je zboroval v Parizu drugi mednarodni kongres za esperanto v trgovini in industriji in se je vršila prva mednarodna konferenca za esperanto v znanosti. Na zborovanju za trgovino in industrijo je bilo zastopanih 11 ministrstev, 123 trgovskih zbornic, 43 trgovskih in prometnih organizacij, 14 svetovnih veleposlovnikov in 193 trgovskih podjetij. Soglasno so potrdili porabo esperanta kot trgovskega in prometnega jezika in so podali tozadevne smernice. Soglasnost sklepa je bila omogočena po zaključku kurzov esperanta, ki so jih priredili v različnih velikih mestih raznih držav in ki so dokazali, da se izobražen človek brez prejšnjega esperantskega znanja lahko v 25 urah toliko nauči, da more voditi trgovsko dopisovanje. Konferenca za znanstvo se je udeležilo 230 odposlancev velikih znanstvenih in tehniških organizacij iz 36 dežel. Soglasno zahtevali upeljavo esperanta, vse polno je bilo podanih praktičnih predlogov za porabo esperanta v znanstvu. Obeh zborovanj predsednik je bil Francoz. 29. oktobra 1924 je svetovna brzojavna zveza, sledeč prededom Zveze narodov in na njeno priporočilo, priznala v Parizu esperanto kot narodnim jezikom enakovrednem po-

množen in odprt brzajavni jezik, z navadnimi tarifami. Ta uspeh je bistveno dosegla podpora francoske vlade in pariške trgovske zbornice. V brzajavni zvezi so tudi Nemčija, Rusija in Amerika. Mednarodni kongres tehniškega časnikarstva v Parizu je sprejel esperanto poleg narodnih jezikov kot oficijelni jezik in je priporočal izdajo izvlečkov in sestavkov tehniških del itd. v esperantu.

Švica je že več let sem središče esperantskega gibanja. V avgustu 1925 so izbrali za svetovni esperantski kongres v Ženevi novo obliko polletne univerze. Govoril je zastopnik nemške vlade, govorila sta dva francoska profesorja, profesor vojaške šole v Madridu, profesor iz Budimpešte itd. Torej prav mednarodno. Glavni govor je imel kitajski profesor iz Kantona. Pred 800 poslušalci iz 23 držav so govorili o mednarodnem pravu, o vzgoji in zgodovini itd.

Sredi leta 1925 je začel delovati v Ženevi prvi veliki radioaparati v esperantu, 14. aprila letos je mednarodni kongres radioamaterov v Parizu na predlog Amerikancev sprejel esperanto kot pomožni jezik. V Belgiji je zboroval v oktobru 1925 mednarodni kongres za zračno plovo; sklenili so imenovati komisijo, ki naj najde sredstva in pota za vpeljavo in razvoj esperanta kot tehniškega jezika zračne plovo. Lani je zboroval v Avstriji mednarodni zdravniški kongres, 350 zborovalcev iz 18 dežel je razpravljalo v esperantu. Sovjetske republike v Rusiji so izdale prve pisemske znamke v esperantu. Na Japonskem so izdali lani ugledni medicinci največjih japonskih univerz svoja strogo znanstvena dela samo v esperantu. Velesejmi tu in tam izdajajo propagandne spise v esperantu, tedenska izdaja »Berliner Tageblatt« ima posebno esperanto-prilogo; sedaj bodo izdali v Berlinu zbirko 50 knjižic iz 25 držav, vsebujejo najznamenitejša leposlovna in znanstvena dela svetovne literature v esperantu, vse od Francije in Anglije, tja do Kitajske in Japonske.

PRIJAVNI ROK

za udeležbo na letošnjem velesejmu v Ljubljani od 26. junija do 5. julija poteče dne 10. maja. Po tem roku došle prijavnice se bodo vpoštevale samo še po možnosti razpoložljivega prostora. Zato naj vsaka tvrdka, ki hoče imeti na velesejmu ugoden prostor, nemudoma vpošlje svojo prijavnico na Urad Ljubljanskega velesejma.

Nakup 100.000 m³ celuloznega in brusilnega lesa. Neka trgovska agencija v Parizu se zanima za tvrdke v Sloveniji, koje bi ji mogle dobaviti gori navedeni

les. Dimenzije tega lesa so predpisane od 7—8 do 22/25 cm ter v dolžini od 1 m in višje. Cene je navesti v švicarskih frankih franko vagon Bâle - Basel (Švica). Plačilo se bo efektuiralo po predložitvi dokumentov vsakokratne ekspedicije v banki iz za to otvorenega neprekljicnega kredita. Vsa dobava se ima izvršiti v teku tekočega leta 1926. Poleg tega se zanima gori navedena agencija tudi za velike količine jelovih desk in lesa za rudnike. Cene za te deske in za ta les je navesti vedno franko obal Sušak. Interesenti, kateri se zanimajo za te dobave, dobijo natančen naslov gorinavedene trgovske agenture v pisarni Zbornice za trgovino obrt in industrijo v Ljubljani.

Iz carinske prakse.

Odločbe Državnega Sveta. — Piše Just Piščanec.

(Konec.)

XXIX. Odločba Državnega Sveta štev. 43.777/25 z dne 26. februarja 1926.

V carinarničnem rešenju navedeni razlogi so bili po mojem mišljenju napačni ter niso odgovarjali zakonskim predpisom, zaradi česar sem napravil pritožbo na fin. ministra ter v njej navajal:

1. Vsako oblastveno rešenje mora v glavnem obsegati zakonite določbe, na katerih bazira ter dokaze in okolnosti, s katerimi se storitev ustanovljuje. Predmetno carinarnično rešenje pa ne obsega niti prvih niti drugih, marveč temelji samo na »mišljenju carinarnice«. Konsekventno ni to nikakva zakonska odredba, niti je dokaz, da bi po njemu stranka morala plačati odpadajočo carino. Že v svojem prvem zagovoru sem namreč prosil, naj sporno vprašanje prej razjasni v smislu čl. 54 c. z. in šele potem izda svoje rešenje o tem predmetu.

2. Trditev v rešenju, da odobrenje Cbr. 32622/24 navaja samo količino vodovodnih cevi s priporom in ventili ter da se ta pripor nanaša samo na cevi, je neverjetna in dvomljiva, kajti odobrenje navaja »u fakturi navedene količine cevi sa priporom pripadajučim«; toda ta pripor se ne nfore nanašati samo na cevi (katere same na sebi navadno nimajo nikakega pripora), marveč se ta pripor mora nanašati na ves v fakturi navedeni material. Ako bi to bilo umevali drugače, bil bi rešeni ministrov osvobodilni razpis v očitnem protislovju z razpisom Cbr. 310/1920, kateri navaja hišne kopalnice kot carine sloboden gradbeni material.

3. Končno prilagam pritožbo stranke zoper to carinjenje in rešenje, glasom katere se je istinito dovolil stranki carine prosti uvoz za celo vodovodno napravo.

O tej moji pritožbi je ministrstvo financ z odlokom Cbr. 62449 z dne 23.

marca 1925 izdalo rešenje, navajajoč da su navodi u žalbi neumesni a carinarnično rešenje pravilno i na zakonu osnovano sa razloga: što je rešenjem Cbr. 32622/24 g. deklarant bio oslobođen plaćanja carine na vodovodne cevi sa priborom i ventilom, a ne i za kućno kupatilo, a na osnovu priložene fakture. Navodi žaloca u koliko odnose na naplatu redovnih dažbina, neumesno je, jer pozivanju na raspis Cbr. 310/20 nema mesta pošto je odobrenjem Cbr. 32622/24 dato pravo uvozniku samo na vodovodne cevi sa priborom i ventilom, u računu naznačenih, a ne i na kućno kupatilo, označeno u istom računu. S toga a na osnovu čl. 199. car. zak., a po sa slušanju carinskog saveta rešava: da se carinarnično rešenje osnaži i na zakonu osnovano, a žalba odbaci kao neumesna.

Tudi to rešenje ministrovu ni po mojem naziranju odgovarjalo dejstvu ter ni bilo utemeljeno v odnosnih predpisih. Vložil sem proti njemu tožbo na Državni Svet ter v njej izpodbijal kakor sledi:

I. Toliko carinarnično kakor tudi ministrov rešenje navaja, da je bila predmetna hišna kopalnica (banja) označena v fakturi, s katero je uvoznik zaprosil za oprostitve od carine po Cbr. 61602/20 ter se mu je taka oprostitve odobrila z izdanjem dovolila Cbr. 32622/24 in sicer izrečno: »za sve u fakturi naznačene količine vodovodnih cevi sa priborom pripadajučim i ventilom.« Potemtakem se oprostitve od uvozne carine nanaša na vse v fakturi označene predmete brez vsake izjeme, če namreč ti predmeti predstavljajo gradbeni material, kateri se na temelju Cbr. 61602/20 mora oprostiti od carine. Ker je predmetna hišna kopalnica, po trditvi v obeh rešenjih izrečno navedena v predloženi fakturi, ker se taka kopalna banja glasom razpisa Cbr. 310/20 mora smatrati za gradbeni material, ki je po gornjem razpisu oproščen carine; končno, ker se oспорena kopalna banja že o prilici odobrenja carine prostosti z Cbr. 32622/24 ni v samem odluku izrečno izključila iz slobodnosti carine, — kar potrjuje tudi samo ministrov rešenje, trdeč naknadno (!), da deklarant ni oproščen carine tudi za kopalno banjo —, mora se konkludirati, da je izdano ministrov odobrenje veljalo za vodovodne cevi, za ventile in končno tudi za kopalno banjo z vsem priborom, kateri vsi so navedeni v fakturi. Trditev v ministrovem rešenju potemtakem ne more odgovarjati dejstvu, tem manje se more ta trditev vzeti za bazo, na kateri temelji odklonilno rešenje.

II. Besedilo v odobrenju Cbr. 32622 ex 1924 »sa priborom pripadajučim« se ne more nanašati samo na vodovodne cevi že zaradi tega, ker notorično cevi nimajo ponavadi nikakega

pribora; nasprotno se same cevi smatrajo kot »pribore h kopalni banji!

III. Za dokaz, da je uvoznik zaprosil ter da je bil odobren uvoz brez plaćanja carine za celotno vodovodno napravo, so: prošnja stranke, izdano odobrenje, predložena faktura z označenimi predmeti in koncem dejstvo, da ministrstvo financ v izdanem odobrenju ni izključilo nobenega v fakturi imenovanega predmeta, marveč je izdalo odobrenje za vse v fakturi označene predmete brez vsake izjeme.

Državni Svet je v svojem odločanju VI. z odločbo št. 43777/25 z dne 26. februarja 1926 proučivši kako tužbu, rešenje i ostala akta, tako i odgovor ministra na tužbu, poslat pismom od 30. okt. 1925. g. Cbr. 49075, našao, da je rešenje pravilno, a tužba neumesna sa razloga navedenih u tužbenom rešenju. S toga presudjuje: da se tužba Justa Piščanca odbaci kao neumesna.

Tudi v tem primeru se mi niso približili protirazlogi ter jih naravno ne morem navesti.

Trgovina.

Trgovinska pogodba s Češkoslovaško. V kratkem se sestanajo delegati našega trgovinskega ministrstva z delegatom češkoslovaškega ministrstva, da pripravijo teren za pogajanja o trgovinski pogodbi. Ta sestanek bo v Beogradu, nakar se prično definitivna pogajanja v Bratislavi.

Izvoz naše moke v Grčijo. V zadnjem času je uvoz madžarske moke na Grško rapidno rastel, kar je pripisati padcu cen za moko na Madžarskem. Poleg lojalne ameriške in rumunske konkurence se mora naša moka na grških tržiščih tudi še boriti z ostro madžarsko politično-propagandistično konkurenco. Naš izvoz moke na Grško bi se mogel znatno pomnožiti, ako bi se veljavna železniška tarifa, ki ima skoro prohibitivni značaj, v toliko znižala, da bi omogočila našo konkurenco na solunskem trgu, ako ne z ameriško, pa vsaj z madžarsko, rumunsko in rusko moko. Grčija konsumira letno ca 800.000 ton moke, od tega pa se uvozi samo 20 odstotkov moke iz inozemstva, medtem ko se vsa ostala množina uvozi ali pridelava doma in zmelje v domačih mlinih. Po statistiki iz leta 1920 je bilo v Grčiji celokupno 5879 večjih in manjših mlinov z 13.675 delavci in okoli 40.664 konjskih sil. Od teh je 96 večjega stila z modernimi instalacijami. Grčija je kot pasivna dežela glede cerealij vedno podpirala uvoz cerealij z ugodnimi carinskimi postavkami. Da bi pomagala domačim mlinom, je z dekretom z dne 12. marca t. l. carinsko postavko za uvoženo žito sicer povečala od 40,50 drahem na 45 drahem, obenem pa je povečala postavko za uvoženo moko od 40,50 na 54 drahem od 100 kg. Tudi je dovolila za pospeševanje domače mlinске industrije druge olajšave glede analize moke.

LISTEK.

Borza,

nje pomen in praktična navodila za trgovanje na Borzi.

I.

Uvod.

Naše narodno osvobođenje imelo je za nujno posledico, da smo pristopili k gospodarskemu osvobođenju. Kakor so zahtevali boji za prvo mnogo žrtev in napornega dela, tako zahteva gospodarsko osvobođenje trdega in napornega dela, predvsem pa mnogo, mnogo izobraženosti. Izobrazba usposablja posameznika za višja mesta, izobrazba usposablja cele stanovne in jih dela zmožnejše za izvršitev svojih težkih nalog, pred katere nas postavlja življenje.

Pot k gospodarski osamosvojitvi pelje pa samo z izrabo vseh možnosti, ki so na razpolago in vseh sredstev, ki so ustanovljena oziroma na razpolago poedincu ali celemu narodu.

Vsako sredstvo, vsako ustanovo pa mora oni, ki jo potrebuje ali hoče izrabiti, predvsem poznati in sicer tako dobro poznati, da jo res lahko uporablja v svoj prid in napredek. Kaj koristi obrtniku najmodernejši stroj, ako ga ne zna uporabljati?

Kaj koristijo vse ustanove in naprave, ako slednjih narod ne zna uporabljati.

Boj za gospodarsko osamosvojitve in ohranitev, težke gospodarske razmere, vedno večji konkurenčni boj prisilil je pridobitne kroge, da so se jeli združevati in iskati trdnjših podlag za svoje gospodarstvo in posledica tega so bile razne ustanove, ki so ščitile trgovce in industrijca, oziroma vsakega producenta sploh, v kolikor je bilo to v danih razmerah mogoče.

Državni preobrat pa je postavil naš narod pred nove naloge, gospodarsko življenje je pričelo utripati hitreje. Naša trgovina, industrija, obrtništvo in kmetovalec, ki so se gibali v majhnih razmerah — kakor majhen in neupoštevani narod smo bili — se je naslanjala v svoji veliki večini na tujo veletrgovino. In to ni bilo prav nič čudno, ker nam tuji niso dali na razpolago in dovoljevali vseh onih sredstev, ki so bili za širši razvoj našega narodnega življenja in gospodarstva potrebni, ampak so raje oni pobirali v največji meri sadove našega dela. V veliki meri pa je bila temu vzrok tudi lastna brezbriznost, ki pa je žalibog izvirala iz — nevednosti. Nepoznanje in pomanjkanje širšega obzora so tlakovale tuju.

Nevednost in nepoznanje, ali nepravilno razumevanje pa še danes povzročajo našemu celokupnemu narodnemu gospodarstvu občutno škodo.

Zato je bila nujna in važna posledica tega dejstva, da so se našli po preobratu dalekovidni ljudje, ki so imeli dovolj poguma in volje do težkega dela, in so pričeli z poizkusi, da reorganizirajo naše gospodarsko življenje, trgovino in industrijo tako, da bo to odgovarjalo potrebam in duhu novega časa in v korist vsem onim, ki jim bodo na tej poti sledili ter v korist vsemu narodnemu gospodarstvu.

In tako se je v letu 1924 ustanovila v Ljubljani ljubljanska Borza za blago in vrednote.

Nihče, kdor pozna dodobra današnji ustroj narodnega gospodarstva, ne more utajiti, da je bil to največji, najdržnejši in vendar tudi zelo nujen korak za naše gospodarsko osamosvojenje in našo gospodarsko organizacijo.

Ako pogledamo za trenotek nazaj v posamezne panoge našega gospodarskega življenja, opazili bomo sicer prav idilične in patrijarhalne prilike, ki jih je nosilo naše življenje in trgovanje. Če pa natančneje premostimo te razmere, prišli bomo do zaključka, da nosijo na sebi pečat malih ljudi in male trgovine. Naša prirodna bogastva, kakor les in vsi drugi predmeti, so bili sicer v toliko naši, da se jih drži znoj pridnih rok, — dobrine trgovanja pa so odnesli razni posredovalci, predvsem tuji. Prav ista slika se nam pokaže pri onem blagu, katerega smo morali uvažati v našo domaćijo. Nikdar

pa nismo poskušali in niti mogli poskušati, poiskati za naše produkte svetovni trg ali kriti svoje potrebe na svetovnem trgu.

Produkti naše zemlje ležali so na skladiščih, in kupec je določal cene istim, kakor je bilo to po njegovi volji. Odpomoči tako kratkomalo nismo imeli. Predeleč bi zašli, ako bi hoteli to vprašanje podrobneje premostrivati in dokazovati danes neverjetnemu Tomažku prednosti, ki jih ima Borza za vsakega trgovca, industrijca, kmetovalca in producenta sploh, zlasti pa za naše narodno gospodarstvo. Neverjetni Tomažek ne zanika pomena Borze, zato ker je o nasprotnem in boljšeji prepričan, ampak žalibog iz nevednosti, nerazumevanja in v sled tega, ker enostavno ni imel prilike, poučiti se o tem in spoznavati prednosti in vrednote tega zavoda. Zato se mu godi kakor obrtniku, ki je dobil velik, lep, modern stroj, pa ga ne zna vporabiti v svoj prid.

In priznati si moramo, da so med nami razširjena o Borzah zelo čudna, velikokrat smešna, še večkrat pa — nesmiselna naziranja. Zli vplivi, katere povzročajo razni drzni špekulantje po svetovnih Borzah, ustvarili so pri nas čudno mnenje, da je Borza pravzaprav nekakšna igralnica, kjer človek z lahkoto obogati ali pa nasprotno izgubi vse premoženje. »Borza« ta izraz sam pa pomeni med pripisanim ljudstvom že strašilo in pripetilo se

Priložnostni nakup. Trgovina na debelo v Avstriji želi oddati večjo partijo perila, nogavic, čevljev itd. Blago je najboljše kakovosti in se odda po prav ugodnih cenah. V poštev pridejo samo večji odjemalci, ki bi kupili celo partijo proti gotovini ali bančni garanciji. Naslov pove pravna lista.

Izvoz lesa iz naše kraljevine pomenja važno postavko v naši trgovinski bilanci. V l. 1925 se je po carinski statistiki izvozilo raznega lesa in lesnih izdelkov 276 tisoč 290 vagonov v vrednosti 1374.58 milijonov dinarjev, proti 150.230 vagonom v vrednosti 1768.36 milijonov dinarjev v letu 1924. Izvoz lesa je po količini stalno napredoval iz leta 1921. Enako je napredoval po vrednosti do lanskega leta. Lani pa je vrednost izvoza kljub znatno povečani količini padla in to zaradi večje vrednosti dinarja, kar je imelo za posledico znižanja cen po papirnati valutni. Glavna odjemalka našega lesa je bila lani kakor tudi prejšnja leta Italija. Samo v Italijo se je lani izvozilo za 912.78 milijonov dinarjev raznega lesa. Druga važnejša nakupovalka našega lesa je Madžarska; njej sledi: Francija, Grčija, Avstrija, Nemčija, Švica, Egipt, Anglija, Alžir, Argentinijska, Češkoslovaška in razne druge države.

Zunanja trgovina Nemčije v mesecu marcu t. l. Zunanja trgovina Nemčije se je v mesecu marcu v čisto blagovnem prometu zvišala na 240 milijonov mark, napram 121 milijonom v mesecu februarju in 88 milijonom v mesecu januarju t. l. Celokupni izvoz je znašal meseca marca 686.811, v februarju 721.178, uvoz pa meseca marca 926.965 in februarja pa 787.883 (x tisoč mark).

Indeksne številke v Avstriji. — Uradno ugotovljeni indeksi izkazuje za mesec april t. l. za veletrgovino 17086 (prejšnji mesec 17088), za preživiljanje pa 14691 (14680) točk.

Francoska prizadevanja za znižanje uvoza. — Francoska vlada je pred kratkim prepovedala izvoz rži in ržene moke in odredila, da se mora krušni moki primешavati 8 odstotkov ržene moke. Ta odredba ima namen preprečiti uvoz inozemske pšenice pred žetvijo na francoskem in obvarovati frank pred nadaljnimi pretreslji.

Industrija.

Nova metoda za produkcijo aluminija. Norveška tovarna aluminija v Kirsaviku je znašla novo metodo za produkcijo aluminija. Metodo, ki je zelo enostavna in ki bi mogla prav znatno znižati produkcijske stroške. Ime iznajditelja je prof. Pedersen, višje tehnične šole v Drontheimu.

Iz Rusije. Po uradnih podatkih so nakopali v okraju Donca v prvi polovici operacijskega leta 1925/26 (oktober-marec) 434 milijonov pudov premoga; v drugi polovici lanskega operacijskega leta so jih nakopali 256 milijonov. Produkcija nafte v Baku je znašala 2.646.000 ton,

je, da je neki večji kmetovalec vprašal: »Povejte mi no, kako se pa to igra prav za prav na Borzi? Saj je že veliko ljudi izgubilo vse premoženje in so šli v smrt!« Ta povsem zgrešena misel škoduje danes ogromno razvoju našega gospodarstva in naše trgovine, zamenjajoč resno trezno gospodarsko delo za — Monte Carlo!

Na Vas trgovci, industrijalci, kmetovalci pa leži ogromna naloga, da spoznate to instucijo, ki se imenuje Borza, spoznate njen stroj, namen in pomen, se je oprijete kot najvažnejšega stroja gospodarstva, jo spoznavate in uporabljate. Sree, ves dotok in odtok Vašega gospodarskega delovanja je Borza, njeno uspevanje je Vaše uspevanje; njeno utripanje pa Vam je edini in najmerodajnejši kazalec Vašega ustvarjanja!

Zato je nujna dolžnost, da začnete spoznavati to ustanovo, ki Vam lahko samo koristi, ako hočete v svojem poslu napredovati, koristiti sebi in vsemu narodnemu gospodarstvu.

(Dalje sledi.)

navrtanih je bilo rogov v dolžini 86.000 metrov, lani 44.000. V inozemstvo so poslali 450.800 ton nafte, leto prej 405.700. Polletna produkcija železne industrije na vsem površju Sovjetske Unije je znašala: lito železo 1.013.000 ton, Martinovo jeklo 1.372.000 ton, valjano železo 1 milijon 21.000 ton. — Trgovska bilanca je bila v marcu spet aktivna, prvič po lanskem septembru. Pasivum v januarju je znašal 26.200.000 rubljev, v februarju 10.500.000, aktivum v marcu 400.000 rubljev.

Denarstvo.

Ureditev naših dolgov v Ameriki. Kakor se oficijelno poroča je vprašanje naših dolgov v Ameriki že urejeno. Naša delegacija je dosegla po dosedanjih podatkih naslednje uspehe: Svota dolga je določena na 51 milijonov dolarjev (t. j. 2.900 milijonov dinarjev). Rok je 62 let (kakor za ostale evropske države). Prvih 12 let ni plačevati obresti; potem pa 1% do 3%, povprečno torej 1% letno.

Državno zavarovanje izvoznih kreditov v Nemčiji. Nemčija je dolgo pripravljala načrte za zavarovanje izvoznih kreditov, ki naj pospeši njen izvoz. Temeljno načelo zavarovanja obstoji v tem, da država privatnim zavarovalnim družbam s svojo garancijo zmanjša riziko zavarovanja. Na ta način naj bi se po namenu iniciatorjev zavarovale one izvozne kupčije, ki bi se sicer brez državne garancije ne mogle izvesti. Država je pogodbeno prevzela napram dvema zavarovalnicama riziko katastrofe pri trgovini z inozemstvom in je stavila v to svrhu na razpolago 10 milijonov mark. Smernice za taka zavarovanja se še izdelujejo. O zavarovanju bo odločal poseben odbor, ki bo v vsakem konkretnem primeru določil, do katere vsote naj se prevzame riziko in koliko naj znaša premija. — Nemčija si prizadeva z garancije kreditov pospešiti tudi izvoz v Rusijo in sicer s tem, da garantira za dve do štiri letne kredite do 60% njihove izmere.

Terjatve proti bivšemu erarju na Čehoslovaškem. Za terjatve proti bivšemu erarju, v kolikor bi se hotelo naprtiti za nje jamstvo Čehoslovaški, je proglasila čehoslovaška vlada že v l. 1919 moratorij, ki je imel pred vsem namen pred ureditvijo likvidacijskih vprašanj bivše avstro-ogrske monarhije obvarovati državo pred tožbami in izvršbami. Med tem uveljavljanje mirovne pogodbe ne določajo ničesar glede obveznosti bivšega erarja. Nobena teh mirovni pogodbe ne nalaga Čehoslovaški splošne obveznosti, da bi morala prevzeti dolgeve, ki padejo na njo po načelu teritorialnosti, ampak detajlno navajajo, da se porazdele gotove terjatve, na primer rente, obligacije, boni itd. Tekom časa so številni upniki bivšega erarja zahtevali ob Čehoslovaške plačilo svojih terjatev. Da se enkrat za vselej ugotovi, da Čehoslovaška nima v tem oziru nikakih obveznosti, je čehoslovaška vlada za izvršitev sklenjenih mirovni pogodbe izdelala zakonski načrt, glasom katerega Čehoslovaška ne jamči za dolgeve bivšega erarja, kolikor ni to v mirovni pogodbi izrecno določeno. Tožbe na plačilo dolgov bivšega erarja od strani Čehoslovaške vlade bodo sodišča na podlagi tega zakona kratkomalo zavrnila.

Davki in takse.

Davčna administracija v Ljubljani razglasi: V smislu člena 204. finančnega zakona za leto 1924/1925 z dne 31. marca 1924, Uradni list št. 140/43 se da na obče znanje, da se je sedaj odmerila dohodnina z vsemi pribitki še za ostale dohodnini zavezane stranke za davčno leto 1925 in naknadno odmera za nekaj primerov za prejšnja leta. Davčni zavezanci, katerim je bila dohodnina predpisana pri podpisnem oblastvu že za prejšnja leta, se opozarja, da se jim približno odmerjeni davčni zneski z »obvestili« (nadomeščujočimi razgrnitev odmernih izkazov pri mestnem magistratu v Ljubljani); cenzitom, ki stopijo tu uradno prvič v davčno dolžnost, se pa vroče plačilni nalogi. Davčni zavezanci, odnosno njih izkazani pooblaščenici imajo provico vpogleda v odmerne izkaze, ki bodo razgrnjeni od 1. maja 1926 do vstega 15. maja 1926 (15 dni) pri davčni administraciji v Ljubljani, Breg št. 6, soba št. 5/II in pri davčnem uradu za mesto v Ljubljani v predpisanih uradnih urah. Prizivni rok konča 30. maja 1926.

Morebitne prizive proti odmeri je kolikoli v kolkom za 20 Din (priloge z 2 Din), a prošnje za odmero podlago s kolkom 5 Din. — Pripomni se, da se odračunajo od na obvestilih označenih zneskov vsa plačila na račun davčnega leta 1925, ki jih je terjal davčni urad v smislu § 5 zakona z dne 9. marca 1870, drž. zak. št. 23. po izmeri davčnega leta 1924.

Promet.

Reorganizacija prometne službe. V ministrstvu saobračaja je bila imenovana posebno komisija, koje naloga je sestaviti reorganizacijski načrt in pravilnike o prometni službi. Komisija bo konzultirala tudi predstavnike gospodarskih organizacij.

Iz naših organizacij.

Gremij trgovcev v Ljubljani razglasi: Trgovci! Srečke za zgradbo trgovske akademije se dobijo v gremijalni pisarni. Naj ne bi bil noben trgovec, ki ne bi kupil vsaj 10 srečk. — Načelstvo.

RAZNO.

Izveštaj Trgovalke i obrtničke komore u Zagrebu za 1925. Dobili smo poročilo trgovske in obrtničke zbornice v Zagrebu za leto 1925. Poročilo vsebuje v svojem prvem delu pregled splošnega gospodarskega položaja in položaja posameznih gospodarskih strok, a v drugem delu so podatki o akcijah in poslovanju zbornice. Priključen je dodatek z načrti zakonov, pravilniki i. d. Bogato zbrani statistični material, kakor tudi poročilo o poslovanju, dajo prav lepo sliko o delovanju te zbornice. Poročilo je dobili v uradu trgovske in obrtničke zbornice v Zagrebu za 50 Din, pri povzetju v tuzemstvo se računa 12 Din, v inozemstvo pa 24 Din za poštno stroške.

Novo ministrstvo v Italiji. Na seji z dne 3. t. m. je italijanski ministrski svet odobril načrt posebnega ministrstva za korporacije. Načelnik novega ministrstva bo Mussolini sam. Poslovanje tega ministrstva pa bi obstajalo v tem, da bi služilo kot organ za državno kontrolo nad posameznimi zvezami. Te zveze bi naj bile takole razdeljene: pet zvez delavskih sindikatov, i. s. poljskih, industrijskih, trgovskih, bančnih in prevoznih delavcev in uslužbencev; pet mešanih zvez, i. s. obrtnikov, svobodnih poklicev, konsumnih, produkcijskih in kreditnih združenj. V vsaki pokrajini se odprejo še poseben sindikalni urad, ki bo podrejen direktno ministrstvu za korporacije.

Policijska ura za časa Ljubljanskega velesojma. Gospod Veliki župan ljubljanske oblasti je z odlokom št. 3815/3 od 29. aprila t. l. dovolil v času velesojma od 26. junija do 5. julija podaljšanje policijske ure v območju mestne občine ljubljanske in sicer: 1. Za vse kavarne v Ljubljani do tretje ure, vendar z omejitvijo, da se po eni uri ne sme več točiti alkoholne pijače. 2. Za vse gostilne in restavracije v Ljubljani do ene ure. 3. Za restavracije, točilnice, okrepčevalnice in kavarne na ograjenem prostoru velesojma do ene ure.

Motociklisti v Mariboru. — V soboto 1. maja se je pripeljal 25 motociklistov iz Zagreba v Maribor, kateri so si ogledali 2. maja tovarno za dušik v Rušah in elektrarno v Fali. Mariborski Motoklub jim je šel do Poljčan nasproti in jih je spremljal pri njihovem izletu.

Mednarodna razstava motorjev. V Londonu se vrši od 21. do 30. oktobra 1926 mednarodna razstava motorjev. Za informacije je vprašati: Society of Motor Manufacturers and Traders Ltd., 83, Pall Mall, London S. W. 1.

Italija in petrolej. V Rimu se je ustanovila z delniško glavnico 100 milijonov lir nova petrolejska družba; država je udeležena s 60 milijoni, razne zavarovalne družbe pa s 40 milijoni. Ker Italija nima pomembnih petrolejskih virov, je družba navezana skoraj izključno na izrabljanje tujih petrolejskih nahajališč. Navrtali bodo petrolejske vire v Albaniji, izrabljali bodo koncesije v Rumuniji, ki so jim jih dovolili Rumuni kot kompenzacijo za dolgeve, ki jih dolguje Rumunija Italiji. Najvažnejše torišče nove družbe bo pa Rusija. Za italijansko petrolejsko družbo se skriva menda rusko-italijanska petrolejska zveza, kot protitež proti zapadnoevropski in ameriškim

petrolejskim skupinam. Ruski petrolejski sindikat Viktoria je dobil že obširne koncesije za izvoz petrolejskih izdelkov v Italijo. Zanimanje Mussolinija za te kombinacije nam pravi, da bo Italija na temelju ožjega sodelovanja z ruskim petrolejskim sindikatom igrala aktivno vlogo tudi v mednarodni petrolejski politiki.

Prometnosportna senzacija. Italijanski inženir Antonio Daini hoče potovati iz Rima naravnost v Ameriko, v Washington. Pot ni najkrajša a tudi avto ni vsakdanji. Gre za prvi večji poskus, kako se da potovati z avtomobilsko dvoživko, z vodnim in navadnim avtomobilom. Daini bo odšel iz Rima po reki Tiberi in bo šele ob prvi ugodni priliki zavozil na suho. Pot ga bo peljala čez Milan v Trst, Beograd, Odrin, Carigrad, Trapecut, Teheran, Kalkuto, Šang-haj, Peking, Tokio in Vladivostok. Od tam po Sibiriji in čez Beringovo cesto v Ameriko, naravnost pred Belo hišo v Washingtonu. Če se mu bo to posrečilo, bo napravil več kot leta-vec Pinedo. Pot skozi Sibirijo in čez Beringovo cesto ter po Ameriki dol ni ravno enostavna in mu je mogoče želeli le dober uspeh.

Gospodarski položaj Nemčije. Na zborovanju nemških industrijcev in trgovcev je govoril prejšnji minister Hamm. Rekel je, da je najnižja točka v gospodarski krizi že prekoračena; sicer je potreba po dolgoročnih kreditih še zmeraj precejšnja, a položaj se je vendarle zboljšal. Presenetljivo padanje obresti v zadnjem času je v zvezi z drugimi gospodarskimi pojavi; vsled cenjenih obresti so padle tudi nabavne cene in se je začel sedaj hup boj za konsumente; ta boj rodi seveda spet nižje cene. Vse to je v zvezi z gibanjem cen na svetovnem trgu. »Če pa hočemo dobiti resnični pregled gospodarskega položaja, moramo narodove dohodke in narodno premoženje pravilno ceniti.« Državni kancelar dr. Luther je v nazdravnem nagovoru omenil, da se je gospodarstvo začelo polagoma boljšati.

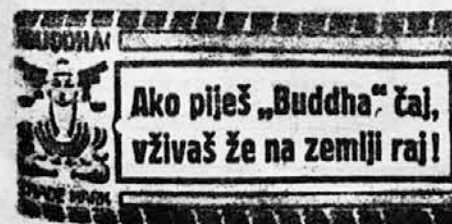
Borza dela v Mariboru. Od 26. aprila do 2. maja je pri tej borzi iskalo dela 1838 oseb, 759 osebam je bilo delo ponujeno, v 51 slučajih je borza posredovala uspešno, 9 oseb je odpotovalo in 1 oseba se je zbrisala iz evidence.

Pivo v Mariboru. Opaža se, da se v Mariboru pije čimdalje manj piva. Vzrok temu je visoka cena piva in pa tudi dalmatinska in istrijska vina, katera se pijejo primeroma poceni in katerih se je tudi tukajšnje ljudstvo privadilo.

Ruska produkcija zlata. V Sverdlov poroča o razvoju ruske zlate industrije in pravi: »V zadnjem predvojnem letu so dobili v Rusiji 60.000 kg zlata, po vojski pa dosti manj; leta 1923 ca 24.000 do 24.200 kg, 1924-25 29.800, 1925-26 pa najbrž 33.000. Sedanja produkcija znaša torej 55 odstotkov predvojne, število v tej industriji zaposlenih delavcev pa celo samo 38 odstotkov. Iz tega sklepamo, da so zlate jame sedaj bogatejše. Povprečno je dobil delavec pred vojsko 1.7 funta na leto, sedaj pa 2.6. Zasebna industrija je dobila v letu 1924-25 ca 400 pudov zlata (1 pud = 16.38 kg); v zadnjem času pa zasebniki zlata najdišča opuščajo in se sklicujejo na preveliko obdavčenje. Sverdlov priporoča vladi, naj bo v tem oziru popustljiva in naj davčni vijak odvij.

Bogat ribji lov. Ob norveški obali je otočje Lofotov, znano po posebno bogatih ribjih loviščih. Toliko je včasih tam rib, da imajo ribiči še škodo, ker jim ribe mreže potrgajo. Zlasti velika je obilica polenok. Lani so nalovili 27.600.000 rib, kar je največ ob leta 1897 sem. Lov je dal 17.400.000 norveških kron. Bolj proti jugu pa obiluje morje na slanih; med vojsko so se enkrat zarili v neki fjord pri Lübecku na Nemškem in jih je bilo toliko, da so jih z lopatami ven metali.

Zlato v Panami. Listi so poročali pred kratkim o senzačnem odkritju novih zlatih najdišč v republiki Panama. Pred dvema letoma so poslali ekspedicijo tja; Alfred Mond, eden od vprizoriteljev ekspedicije, pravi, da najdišča niso daleč proč od točke, kjer je Kolumb na poznejšem svojem potovanju pristal. Odkritje, geografično fiksiranje na zemljevidu in zbiranje vzorcev je dalo dve leti težkega dela. Ekspedicijo je vodil inženir Calderwood. Zlato so dobili kar na površini, v bližini starih indijanskih rudnikov, 45 unc na tono; našli so tudi staro orodje domačinov, ki so morali delo neizpolnjeno opustiti, ker niso poznali novega

Tovarna trikotaže in perila

GASPARI & FANINGER

MARIBOR — Ruška cesta štev. 45.

Priporoča svoje izdelke letnega blaga kakor: Otročje veslarske majice in moške mornarske maje v različnih vrstah in izdelavah, sokolske maje, mrežaste maje, kopalne hlače ter kopalne obleke za moške in ženske in damske reform trikot hlače. — Nadalje obveščamo naše cenj. odjemalce, da izdelujemo že zimsko trikotažo v najboljših vrstah ter sprejmemo lahko naročila za vsako količino in dobavljivo za avgust ali september mesec. — Prodaja se samo trgovcem.

načina pridobivanja. Poleg zlata je tam tudi srebro, 91 unc na tono. Pokrajina je tako nedostopna, da je rabila ekspedicija več tednov spet nazaj do krajev, od koder je bila vzela vzorce. Najdišča smatrajo za bogatejša kot so južnoafriška. Napravil je že angleški sindikat, ki bo kopal; pripadala mu Alfred Mond in južnoafriški posestnik zlatih jam Joel.

Aktivna trgovska bilanca Rusije. V februarju je izkazala inozemska trgovska bilanca Sovjetske Rusije pasivum 10.4 milijonov rubljev, v marcu je pa postala aktivna, prvič v tekočem gospodarskem letu in sicer za 412.000 rubljev. 1 rubelj = ca 30 Din. Ves zunanji promet v marcu je znašal 114.3 milijonov zlatih rubljev, v februarju pa 96.7. Telegrafska agentura Sovjetske Rusije pravi, da aktiviranje trgovske bilance ni povzročeno z omejitvijo importa, temveč izključno le s pomnožitvijo eksporta, ki je bil v marcu za 14 milijonov rubljev večji kot v februarju. Razvoj v aprilu kaže, da bo

Po svetu. Ravnateljstvo Bosanske agrarne in komercialne banke se je preselilo iz Sarajeva v Beograd. Akcijski kapital je bil zvišan na 15 milijonov dinarjev. Lani je bilo dva milijona dinarjev čistega dobička in se je izplačala 12 odstotna dividenda, 6 Din na akcijo. — Od 12. do 17. maja bo v Pragi poljedelska razstava, obenem največji trg za poljedelske stroje. — Ker se je zračni promet zelo spopolnil in ni več nevaren, se je v Nemčiji zavarovanje popotnikov po zraku zelo poenostavilo in je veliko cenejše kot je bilo včasih. — Turška vlada bo s kapitalom 90 milijonov turških funtov ustanovila banko za javna dela; to zato, da bo šlo delo hitreje izpod rok. Delali bodo železnice, ceste, pristaniške in druge javne naprave; stopili bodo v stik z evropskimi denarnimi zavodi. — Turški pridelek pšenice se dviga, letos je je bilo 1.800.000 ton. — Da podprejo ribištvo, so dali Turki v proračun tekočega finančnega leta 100.000 funtov. — Dobava petroleja v Rumuniji je bila v zadnjem času splošno zadovoljiva in je znašala okoli 900 vagonov na dan. Leta 1925 so pripekljali v čistilnice 2.151.000 ton petroleja bruto, leta 1924 pa 1.644.000 ton, kar pomeni zvišanje za dobrih 30 odstotkov. Od vse brutoprodukcije so dobile lani čistilnice 92.7 odstotkov, leto prej pa 89 odstotkov. To zvišanje nam pravi, da se brutopetrolej zmeraj manj uporablja kot kurivo. — Sladkorno produkcijo v Rusiji

cenijo v tekočem obratnem letu na ca 21 milijonov stotov, napram 9.17 in 7.20 v preteklih dveh letih. Kulturni areal bodo letos najbrž spet zvišali, na ca 500.000 ha; v prejšnjih dveh letih 482.000 in 343.000 ha.

Ljubljanska borza.

sreda, dne 5. maja 1926.

Vrednote: Investicijsko posojilo iz 1. 1921, bl. 78; Loterijska državna renta za vojno škodo, den. 315, bl. 319; Zastavni listi Kranjske dež. banke, den. 20, bl. 22; Kom. zadolžnice Kranjske dež. banke, den. 20, bl. 22; Celjska posojilnica d. d., Celje, den. 192, bl. 193, zaklj. 193; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana, den. 175; Merkantilna banka, Kočevje, den. 100, bl. 104; Prva hrv. štedionica, Zagreb, bl. 870; Slavenska banka d. d., Zagreb, den. 50; Kreditni zavod za trg. in ind., Ljubljana, bl. 90; Trbovelj. premogokopna družba, Ljubljana den. 348, bl. 357; Združene papirnice Vevče, Gorisane in Medvode d. d., Ljubljana den. 100; »Stavbna družba« d. d., Ljubljana den. 50, bl. 60; »Sešir«, tovarna klobukov d. d., Škofja Loka den. 103.

Blago: Hlodi — smreka, jelka, od 25 cm naprej, od 4 m dolžine napr., feo nakl. post. 4 vag. den. 180, bl. 180, zaklj. 180; Bardonali glasov note, feo vag. nakl. post. 1 vag. den. 270, bl. 270, zaklj. 270; hrastovi obrobljeni plohi, 43 mm, 2.60, 2.70 in 50 mm, 2.80 m od 18 do 30 cm šir., feo vag. meja 1 vag. den. 1250, bl. 1250, zaklj. 1250; hrastovi pragovi 14x20 cm, 1.60 m dolgi, feo vag. meja den. 1650; pšenica 76/77 kg, 4%, feo vag. slov. p. bl. 300; koruza, par. Postojna tranz. bl. 175; koruza inzulanka, feo vag. slov. post. bl. 165; koruza, feo vag. bačka postaja bl. 187.50; oves rešetani, feo Novi Sad par. bl. 175; ajda, feo vag. slov. post. bl. 260; proso rumeno, feo vag. slov. post. bl. 210; rž, feo vag. slov. post. bl. 210; otrobi drobni, feo vag. slov. post. bl. 125; fižol prepelčar, feo slov. post. den. 270; fižol mešanec, feo slov. post. bl. 150; krompir beli, feo slov. post. bl. 60; seno v balah, polsladko, feo vag. slov. post. 1 vag. den. 60, bl. 60, zaklj. 60.

TRŽNA POROČILA.

Tržne cene v Ljubljani (dne 30. aprila 1926). — Kilogram govejega mesa 15 do 19, jezika 18 do 19, vampov 9 do 10, pljuč 6 do 8, jeter 18 do 19, ledic 18 do 19, možganov 18 do 19, loja 7.50 do 12, teleatina 17 do 20, jeter 25 do 30, ključ 20, svinjina 20 do 25, pljuč 10, jeter 15 do 20, ledic 25 do 27.50, glava 7.50 do 10, parkljev 5 do 7.50, slanina trebušne 20, slanina ribe in sala 22, slanina mešane 21, slanina na debelo 21, masti 25, šunke 35, prekajenega mesa 29 do 32, prekajenih parkljev 10 do 12, prekajene glave 12.50, jezika 35, kg koštruna 14 do 15, kozlička 20, konjsko meso 6 do 8, kg

krakovskih klobas 40, debrecinskih 40, hrenovk 35, safalad 35, posebnih 35, tlačenk 30, svežih kranjskih 30 do 40, polprekajenih kranjskih 32 do 35, suhih kranjskih 67, prekajene slanina 28 do 30, piščanec majhen 12.50, kokoš 30 do 40, petelin 30 do 40, nepitana gos 75, kg karp 30, ščuke 30, klina 13.50 do 15, mreže 17.50 do 20, pečenke 8 do 12.50, komad rakov 3.50 do 4; liter mleka 2.50 do 3, kg surovega masla 50, čajnega masla 60, masla 50, bohinjskega sira 36, sirčka 10, eno jajce 1, liter starega vina 18 do 20, novega 14 do 16, 1 čaša piva 3.25, 1 vrček piva 4.50 do 4.75, 1 steklenica piva 5.25 do 5.75, kg belega kruha 6, črnega 5, rženega 5, kg jabolk 5 do 12, ena oranža 1.50 do 2, limona 0.50 do 0.75, 1 kg fig 15, dateljnov 24, orehov 12, luščenih orehov 30 do 32, suhih češplj 10 do 12, suhih hrušk 10, kg kave 40 do 76, pražene 52 do 100, kristalnega sladkorja 13.50, sladkorja v kockah 15.50, kavne prinesi 20, kg riža 9 do 12, liter namiznega olja 19, jedilnega 17, vinskega kisa 3.50, navadnega kisa 2.50, kg soli 4.50, celega popra 52, mletega popra 54, paprike III. vrste 20, sladke paprike po kakovosti 56, 1 liter petroleja 7, testenine 9 do 12, pralnega luga 3.75, čaja 75 do 100, kg moke št. 0 5.50, št. 1 5.25, št. 3 4.50, št. 4.25, št. 6 3, kilogram kaše 6 do 7, ješprenja 6 do 8, ješprenjčka 10 do 13, otrobov 2.50, koruzne moke 3.50 do 4, koruznega zdroba 5 do 5 pšeničnega zdroba 6.50, ajdove moke I. 9, II. 8, ržene moke 5, q pšenice 355 do 360, rži 250 do 280, ječmena 230 do 260, ovsu 220 do 240, prosa 275 do 300, nove sušene koruze 185 do 200, ajde 280 do 300, fižola, ribničana 350, prepelčarja 350, graha 400 do 500, leče 600, q premoga 44, kubični meter trdih drv 160, mehkih drv 75, q sladkega sena 75 do 80, polsladkega sena 60, kislega 50, slame 50, kg glavne solate 12 do 14, ajserce tržaške 15 do 16, berivke 15, radiča 12 do 13, zgodnjega zelja, tržaškega 11, kislega zelja 2.50 do 3, karfiol 10, špargljev 20 do 25, kg špinata 7 do 8, graha v stročju 9 do 10, kg čebule 3 do 4, česna 15, krompirja 1.50 novega krompirja 9 do 10, kisle repe 2 do 2.50, korenja 1 do 1.50, peteršilja 12, zelenjave za juho 12, šopek mesečne redkvice 1, komad artičoke 4.

Mariborski tržni dan 1. maja 1926. Slaninarjev je bilo to pot 30 na trgu, ki so prodajali meso po 10.50 do 25, slanino pa po 18 do 23.50 kg; domači mesarji

pa govedino po 8 do 15, volovsko meso 15 do 17.50 kg; teletino po 12.50 do 15, svinjino 18 do 20, kravje in ovčje meso 8 do 12.50 Din kg. **Perutnine** je bilo samo okoli 150 komadov in se je prodajala: piščanci po 25 do 60 Din par, kokoši 35 do 60, race, goske in purani 75 do 150 dinarjev komad. **Domači zajci** 7.50 do 10 dinarjev komad. **Kozličji** (20 komadov) 50 do 100, jagneta 80 do 150 dinarjev komad. **Krompir zelenjava, druga živila, sadje, cvetlice, sadike:** Krompirja in zelenjave je bilo 10 vozov, krompirju je bila cena 5 do 5.50 Din mernik (7 in pol kg) ali pa 0.75 do 1.25 kg, novi krompir je bil prvič na trgu in se je prodajal po 10 Din kg, čebula 1.50 do 6, česen 5 do 10 Din venec, solata 2 do 10 Din kg, glavната 1 do 4 Din komad, grah v stročju 10, ohrovt in karfiol 10 Din, šparglji 32 Din kilogram, kisló zelje 2.50 do 3, kislá repa 2 Din kg; mleko 2. 50 do 3, smetana 12 do 16, oljčno olje 26 do 40, bučno olje 22 do 25 Din liter, maslo 40 do 44, čajno 50 do 70, kuhano 45 do 48 Din kg, jajca 0.75 do 1.25 Din komad, med 85 do 100 Din kg, fižol 1.50 do 2.50 Din liter, sirček 1 do 8 Din hlebec. — **Sadje:** jabolka 5 do 12, suhe češplje 8 do 12 Din kg, črešnje so bile prvič na trgu in so se prodajale po 30 Din kg, limone 0.75 do 1, pomaranče 1 do 3 Din komad. **Cvetlice:** 1 do 5 Din, z lonci vred 50 do 60 Din komad. **Sadike** (jablane in hruške) 12 do 20 Din komad. **Loučena in lesena roba,** katere pa ni bilo mnogo, se je prodajala po 1 do 50 Din, brezove metle 2.25 do 5 Din, lesene grablje 8 do 12, vile za seno 10 do 15 Din komad. **Seno in slama** na mariborskem trgu. V sredo 28. aprila je bilo 8 vozov sena in dva vozova otave in dva voza slame, v soboto 1. maja pa 12 vozov sena, trije vozovi otave in 11 voz slame na trgu. Cene so bile senu 60 do 87.50, otavi 75 do 80, slami pa 40 do 55 Din za 100 kg, slama je se prodajala tudi po 2 do 2.50 Din za škop.

Mariborsko sejmsko poročilo. (30. aprila 1926): Na svinjski sejem se je pripeljalo 324 svinj, 4 ovce in 1 koza. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči, 5 do 6 tednov stari kom. 100 do 125 Din, 7 do 9 tedno stari 150 do 200 Din, 3 do 4 mesece stari 350 do 360, 5 do 7 mesecev stari 400 do 425, 8 do 10 mesecev stari 550 do 560, 1 leto stari 1500 do 1600; 1 kg žive teže 10.50 do 12.50; 1 kg mrtve teže 15 do 17; koza, komad 150 Din. Prodalo se je 193 svinj in koza.

KJE SE KUPI?
Le pri trdkli
Josip Petelinc
Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika ob vodi.
Najboljši šivalni stroj za rodbinsko ali obrtno rabo, svetovno znanih znamk
Grifzner - Adler - Pfäffli.
Istotam posamezne dele za stroje in kolosa, igle, olje, jermena, pnevmatika.
Pouk o vezenju na stroj brezplačen!
Večletna garancija! Na veliko! Na malo!

Galanterija

ler modno blago, pletenine, nogavice, sukanec, vezanine, gumbé modne, biserne in druge, palice, nahrblnike, nože jedilno orodje, škarje itd. vse to se dobi **najugodnejše** pri

JOSIP PETELINC-U
LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika ob vodi.
Na veliko. Na malo.

TISKARNA MERKUR

Trgovsko-industrijska d. d.

Ljubljana

Simon Gregorčičeva ulica št. 13

Telefon št. 552

Reklam pri pošti. Ček. zav. št. 13.108

Se priporoča za vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela. Tiska vse tiskovine za trgovino, industrijo in urade; časopise, knjige, koledarje, letake, posebnice i. t. d. i. t. d. Lastna književnica.

Veletrgovina

A. SARABON

v Ljubljani

prilporeča

špecerijsko

blago

raznovrstno šganje

moko in

deželne pridelke

raznovrstno

rudninsko vodo

Lastna pražarna za

kavo in mlin za dišave z električnim obratom.

CENIKI NA RAZPOLAGO!

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe

IVAN JELAČIN, Ljubljana

Zaloga sveže pražene kave, mletih dišav in rudninske vode.

Točna in solidna postrežba! Zahtevajte cenike!